

Franckesche Stiftungen zu Halle

Pisma Swatého Nowy Zákon, Pána a Spasytele nasseho Gežjsse Krysta

Orban, Stephan

Halle, 1709

VD18 13415921-001

Episstola obecna (svateho) Jakuba Aposstola.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permission, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228760

Epistola obec- na (swateho) Jakuba Aposstola.

Kapit. I.

Aktub Boží a pána Gejisse
Krysta služebný/ dwanácet-
ru pokolení rozprylenému
pozdravení (wzkazuge.)

2. Za neywětší radost mēg-
te/ Bratři mōgi/ kdyžkoli potušenými ob-
tličováni býwáte rozličnými. Rjm. 5/3.
2. Kor. 7/4. c. 8/2. I. Petr. 1/6. Žid. 10/
34. Skut. 5/41. Luč. 6/22. 23.

3. Wědauce že žkussení wjry wassi pů-
sobí trpěliwost: I. Petr. 1/7. Rjm. 5/3.

4. Trpěliwost pač ať má dořonaly řku-
teř/ abyřte byli dořonali a celí/ w ničemž
nemagice nedostatku. Mat. 10/22. Žid.
6/11. 12. 15. c. 10/35-37. 2. Thes. 1/34.

5. Geřliže pač komu ; wás nedostáwá
se maudrořti/ žádeyž (gi) od Boha/ řte-
ryž wřřechněm dáwá ochotně / a neo-
mlauwá: y budeř gemu dána. I. Jan. 5/14.

6. Žádeyž pač v wjře/ nic nepochybu-
ge: nebo řdož počybuge podoben geř
wlnám mořřkým/ řterěž wjtr řem y tam
žene/ a gimi žmjtá. Mat. 7/7. I. Jan. 3/
22. Jan. 14/13.

7. Wedomnjwey se žagisté řřowěřten/
by co wřyti mēř ode pána:

8. (Gařožto) muž dwogi myřli / (a) ne-
wřřawicny w řřřech řestách řwých

9. Čbřuc

9. Chlubí se pať Bratr ponjžený w poz-
wýssenj swém: Žalm. 18/36. c. 27/5.

10. A bohatý w ponjžení se: nebo gaťo
kwět byliny pomine. Izai. 40/6. I. Petr.
1/24. I. Jan. 2/17.

11. Nebo (gaťo) slunce wžešle s hor-
kostí vsušilo bylinu/ a kwět gegi spadl/ y
vsledtilost postawy geho zbynula: takť
y bohatý w swých cestách vswadne. Žalm.
102/12. c. 103/15. c. 10/3. 15. I. Tim. 6/9.
10. 17. Luť. 12/16-21.

12. (Ale) blahoslawený muž kterýž sná-
ší porušení: nebo když bude zkussen/
wezme forunu žiwota/ kteraž zaslýbil
Pán těm genť ho miluji. Job. 5/17.
Mat. 10/22. Žid. 12/5. seqq. I. Petr. 3/14.
c. 5/4. 2. Tim. 4/8. Luť. 22/28. 29.

13. Žádný když býwá potaussen/ nerí-
kej/ žeby od Boha potaussen byl: neboť
Bůh nemůže potaussen býti we zlém/ aniž
on koho potaussi.

14. Ale gedentáždy potaussen býwá/ od
swých vlastních žádostí gsa zachwaco-
wán a oklamáwán:

15. Potom žádost když počne/ porodi
břich: břich pať wykonaný/ zplozige
smrt. Řim. 6/23.

16. Nebudeť bratři mogi milj.

(IV. Meděle po Welikonocy.)

17. Každé dobré dáni/ a každý dar do-
konatý/ s hůry gest sstupugicy od Otce
swětěl/ v něhožto není proměnění/ ani
(gaťého pro) obrácení se (někam ginam)
zastjnění. Jan. 3/27. Řim. 11/29. I. Kor.
4/7. Jerai. 14/26. I. Jan. 1/5.

18. Chťew dobrowolne/ zpłodil nás slo-
wem prawdy/ k tomu/ abychom byli
prwotiny negatě stworení geho. Jan.

1/3. 26. wird von J. 4/13.
Joh. Huf in Zerad 10. v. 13.
Speculo fol. 238. abo ang.

1/13. c. 3/3. I. Kor. 4/15. I. Petr. 1/23.
Gal. 4/19. Efez. 1/13. Žgew. 14/4.

19. A tak Bratři mogi milj/ budiž kaž-
dý člověk rychlý k slyšení: ale pozdiš k
mluvení/ pozdiš k hněvu: Přisl. 17/27.

20. Nebo hněw muže/ spravedlnosti
Boží nepůsobí.

21. Protož odvrhauce wsecku nečisto-
tu/ a obyčnosť zlosti/ s tichostí přijmey-
te wšate slovo/ kteréz může spasiti duše
wáše.) Rjm. 13/12. Kol. 3/8. I. Petr.
2/1. Rjm. 10/8. c. 1/16. I. Kor. 3/6.

(V. Meděle po Welikonocy.)

22. Buďtež pak činitelé slova/ a nepoz-
sluchači toliho/ oklamáwagice sami sebe.
Mat. 7/21. Rjm. 2/13. I. Jan. 3/7. 18.

23. Nebo bysliby k do poslušac slova/
a nečinitel/ ten podoben gest muži spatr-
gicému obličej přirozený swůg w zrc-
dle. Luk. 6/49.

24. Wzhleď se z agisté/ y odšel/ a hned
zapomenul gať by byl: 2. Petr. 1/9.

25. Ale k dož by se wzhleď w dokonalý
žákon swobody/ a zůstáwal by (w něm/)
ten negsa poslušac zapominatedlný/ ale
činitel skutku/ ten (pravj) blahosla-
wený bude w skutku swém. c. 2/12. Jan.
8/31. 32. Mat. 5/19. Jan. 13/17.

26. Ždali se pak komu z wás že gest ná-
božný/ (a wšak) w wzdru nepogimá gazy-
ka swého/ ale swodí sedce své/ takowého
marne gest náboženstwj. I. Kor. 8/2.
Žalm. 34/14. c. 39/2. I. Petr. 3/10.

27. Náboženstwj čisté a neposkwrně-
né před Bohem a Otcem/ totož gest/
Nawssiwowati syrotky a wdowy w
sfauzenich gegich/ (a) osiřhati sebe ne-

*Ždž se mni Duchovním po-
žiti, a nestěracu na žyfu sw-
ho, toho marne gest Duchovenstwj.*

posvěceného od světa.) Rjm. 12/1.
I. Jan. 2/15. 16. Job. 31/16. 17.

Kapitola II.

Bratři mogi nepřipogůtež přigimá-
nj osob k vůle slavného pána na-
šeho Ježíše Krysta. Mat. 22/16.

2. Nebo kdyby přišel do shromáždění
vášeho muž/ mace prsten zlatý/ w dra-
hém rausse: a wšelby také y chudý w
chaterném oděvu:

3. A popatřilibyste k tomu genž drahé
raucho má/ a rečlibyste genu/ Ty sedni
tuto poctivě: chudému pak rečlibyste/
Ty stůž tamto/ a neb sedni tuto/ pod po-
dnožj noh mých:

4. Ždaliž ste již nevčinili rozdílu mezy
sebau/ a učiněni ste saudcowe w myšles
nich zlych:

5. Slyšte bratři mogi milj/ Ždaliž
Bůh newywolil chudých na tomto světě/
Kterž bobatj gsau v vůle/ a dědicové krá-
lowstwj/ Kterž zashbil tēm genž geg mi-
luj: Mat. 5/3. I. Kor. I/26. I. Tim. 6/18.

6. Ale wy ste nevctili chudého. Žda-
liž ti genž bobatj gsau/ mocý nevstůgi
wás/ a onit wás y k saudům přivozugi:

7. Ždali oni nerauhagi se tomu slavné-
mu gměnu/ Kterž wzywáno gest nad wá-
mi: Rjm. 2/24.

8. Gestliže pak plňte zákon králowský
podle písma/ misowati budeš bližnjho
tvého/ gačo sebe samého/ bobře činje:
Leuit. 19/18. Mat. 22/39. Gal. 5/14.

9. Pakli osoby přigimate/ hřešite: (a)
zákon wás tresce/ gačo přestupnjky.

19. Nebo kdobykoli celého zákona o-
střihal/ přestupil by pak w gediném/ v-
činěn gest wšsemi winen. Deut. 27/26.

II. Ten

11. Ten zagistě fteryz řekl / Nesesmil-
njs: takět gest řekl / Nezabiges. Pakli-
by nesesmilnil / ale zahilby / včinen sy pře-
stupněkem zákona. Exod. 20 / 14.

12. Tak mluwte / a tak činite / gačožo
ti / fteryz podle zákona swobody sauzeni
býri máte. c. 1 / 25.

13. Nebo odsauzeni bez milosrdenstwj
(stane se) tomu / kdož nečinj milosrden-
stwj: ale chlubj se milosrdenstwj proti
odsudku. Mat. 6 / 15. c. 18 / 34. Luk. 16 / 24.

14. Co prospěge bratřj mogi / prawj-
li se kdo wjru mji / a nemáli skutků: Zda-
liž geg ta wjra může spasyti: Mat. 7 / 26.
c. 5 / 16. Jak. 1 / 21.

15. A kdyby bratr neb sestra neoděnj by-
li / a opustěnj z strany žiwosti wezdegšj:
Luk. 3 / 11. I. Jan. 3 / 17.

16. Řeklby pak gim někdo z wás / Gde-
te w pokogi a sbřegte se / a nagezte se: a
wssak nedalibyste gim potreby tělesné /
což to platno bude: I. Jan. 3 / 18.

17. Takž y wjra / nemáli skutkůw / mrt-
wát gest sama w sobě. Werš. 26.

18. Ale dj někdo / Ty wjru máš / a gá
mám skutky: vřazj ty mi wjru twau z
skutků twých / a gát tobě vřazj wjru mau
z skutků mých. c. 3 / 13. Gal. 5 / 6.

19. Ty wěrjš / že gest geden Bůh: do-
bre činš: y dāblowět (tomu) wěrj / a
wssak třesan se: Mark. 1 / 24. Mat. 8 / 29.

20. Ale chcešliž widěti / ó člowěce mar-
ny / že wjra bez skutků gest mrtwá:

21 Abraham otec náš / zdali ne z skutků
osprawedlněn gest / obětowaw syna swě-
ho Izáka na oltár:

22. Widjšli / že wjra napomáhala skut-
kům geho / a z skutků wjra dořonala by-
la: Žid. 11 / 17.

23. A

23. A tak naplněno gest Pismo itaucy/
A wvěřil Abraham Bohu / a počteno
gest gemu (to) za spravedlnost / a přitez-
lem Božim nazwán gest. Gen. 22. 10. 12.
Gen. 15/6. Řim. 4/3. 18. Gal. 3/6. Isa. 41/8.

24. Widiteliz tedy / že z skutků ospra-
wedlněn býwá člověk / a ne z wjry toli-
ko:

25. Též podobně y Raab newěstka/
zdali ne z skutků osprawedlněna gest / přiz-
gawši ony posly / a ginau cestau pryč ge
wypustiwši: Jozue. 2/1. Žid. 11/31.

26. Nebo gaťož tělo bez duše gest mrt-
wé / tak i ywira bez skutků gest mrtwá.

Kapitola III.

Nebudtež mnozí mistrj bratrj mogi/
wědauce / že bychom těžšj odsauzenj
wzali. Mat. 7/1. c. 23/8. Řim. 2/1. 19. 20. 21.
1. Kor. 4/5. 1. Tim. 3.

2. W mnohém zagisté flesaťme wšiz-
dni. Kdož ne flesať w slowu / tenť (gest)
dořonaly muž / mohaucy gaťo vzdau zpra-
wowati wšedko tělo. 1. Jan. 1/8.

3. An my kónům wdidla w usta dáwá-
me / aby nám powolni byli / a wšim tě-
sem gegich wladneme: Žalm. 32/9.

4. An y lodj tak weliké gsauce / a prud-
čými wětry hnány býwagice / wšak y
neymenšim wěsem bywagi sem y tam o-
bracyny / kamžtoli libj se tomu kdož (ge)
zprawuge:

5. Tak y gazyť malý aud gest / a wšak
weliké wěcy prowodj: A y malický oheň /
řterak weliký les zapálj! Žalm. 12/4. 5.

6. A (gestiť) gazyť (gaťo) oheň / (a)
swět neprawosti / tak gest (prawj) po-
stawen gazyť mezy audy nassumi / na ne-
čisťu.

čistugicy celé tělo / a rozpalugicy tolo
narození (nasseho /) gsa rozněcowań od
ohně pekelného. Mat. 15/11. 18. 19.

7. Wssetiké zagisté přirození y zvěři / y
ptactwa / y zeměplazů / y mořských (poz
twor /) býwá sfroceno / a gest ofroceno od
lidj :

8. Ale gazyka žádný z lidj sfrotiti nez
může : (tak gest) neskrotitelné zlé / pln
(gsa) gedu smrtedlného.

9. Gjim dobrořečime Bohu a Otci / a
gjm zlořečime lidem / k podobenstwí Boz
žimu stworeným. Gen. 1/27. c. 9/6.

10. Ž gedněch a týchž wst pocházy dobro
řečenj y zlořečenj : netak býti má / bratři
mogi. I. Petr. 3/9.

11. Ždaliž studnice gednjm pramenem
wydává sladkau y hořkau (wodu ?)

12. Ždaliž může bratři mogi sfkowý
strom něsti olivový / a neb winný tinen fí
ty : Takž žádná studnice slané a sladké
wody (spolu) wydáwati (nemůže.)

13. Kdo (gest) maudrý a vmělý mezy
wami : Wkážž dobrým obcowánjím sfutz
ty své w fratře maudrosti. Efer. 5/9. 15.

14. Pašliť máte (mezy sebou) hořkau zá
wist / a zdraždenj w sedcy wassém / nechlab
te se a nešlameyte proti prawdě. Rjm.
5/3. I. Kor. 3/3.

15. Neníť (zagisté) ta maudrost s hůry
sstupugicý / ale gest zemská / howadná / (a)
šabelská. I. Kor. 2/6. 7.

16. Nebo fdeži (gest) záwist a rozdraž
denj / tu (gest) roztržka a každé dílo zlé.
I. Kor. 3/3. Gal. 5/20.

17. Ale maudrost fteráž (gest) s hůry /
neyprwé zagisté gest čistotná / potom poz
kogná / mjrná / powolná / plná milosr
den.

denstwj/ a owoce dobrého/ bez rozsuzo-
wánj a bez pokrystwj.

18. Owoce pať spravedlnosti w pořo-
gi rozsýwá se tẽm křetjž potog působj.

Kapit. IV.

Děkud (pocházegj) bogowé a wády
mezy wámi: Šdali neodtud (totiz)
ze řlych žádostj wassich/ křetěz rytěrugl
w audech wassich: Řjm. 7/23. I. Petr. 2/II.

2. Žádáte a nemáte: žáwidjte (sobě) a
dychtjte (potom což sobě zalibugete /) a
nemůžete dosahnauti: bogugete a wál-
čjte / a wssat (toho oč vsylugete) nemáte/
proto že neprosýte.

3. Prosýte a nebérete/ proto že řle pro-
sýte/ abyřte na wassě libosti wynakřadali.
c. 5/5. Žalm. 18/42. I. Jan. 3/22.

4. Cyřoložnjcy a cyřoložnice/ což newj-
te že přátelstwj swěta gest nepřitelstwj
Božj: A protož řdobytoli chřel býti přj-
telem tohoto swěta / nepřitelem Božjm
wčiněn býwá. Jan. 15/19. Řjm. 8/8. Gal.
1/10. I. Jan. 2/15. 16.

5. Což mnjtě / že nadarmo dj Pismo/
(Šdali) řžáwistj nakřoňuge duch ten kře-
řjž přebýwá w nás: Gen. 6/5. Gal. 5/
17. Num. II/29.

6. Nlybrž hogněgřlj dáwá milost. Ne-
bo dj/ Bůh se pyřřnjm protiwj/ ale po-
řorným dáwá milost. Efeř. 2/4-7. Mat.
23/12. I. Petr. 5/5.

7. Poddeytež se tedy Bohu/ (a) řepřetěž
se řáblu/ y wtečet od wás. Efeř. 4/27.
c. 6/12. 13. I. Petr. 5/9. I. Jan. 5/18.

8. Přibljžte se ř Bohu/ a přibljžt se ř
wám: Vmeyte ruce hřřřnjcy: a očřřte
řrdce/ wy genž gřte dwogitě myřli. Ger.
15/19. Žai. 1/16. I. Petr. 1/22.

9. Šřanř

9. Sľauzeni budú / a ťvélite / a plačte :
smích váš obratíť se w ťwileň / a radošť
w zámutek. Mat. 5/4. Luk. 6/25.

10. Ponížte se před obličejem Páně / a
powýššíť vás. Luk. 14/11. I. Petr. 5/6.

11. Neutrheytež gedni druhým bratřím :
Kdož vtrhá bratru / a saudi bratra swě-
ho / vtrhá Žákonu / a saudi Žákon : sauz
dissli pak Žákon / negsy plnitel Žákona / ale
saudce. Žalm. 15/3. I. Petr. 2/1. Luk.
6/37. 2. Kor. 12/20.

12. Gedent gest wydawatel Žákona /
ěterýž může spasyti / y ztratiti : ty ědo gsy
genž posauzuges gineho ? Mat. 7/1.
Rjm. 2/1. c. 14/4. Jak. 3/1.

13. Ale nuže wy ěterýž řikáte / Dnes ne-
bo zytra wyprawíme se do onoho města /
a pobudeme tam přes celý rok / a budeme
kupčiti / a (nětco) zysstěme : Luk. 12/17. seq.

14. Gessťo newíte co zytra (bude.) Ne-
bo galyť gest žiwot váš : pára zagistě
gest / ěteráz se namalicko wřáze / a potom
zmizí : Luk. 12/20. I. Petr. 1/24. Jak.
1/10. Žalm. 78/39.

15. Nisťo toho / cobysťte měli řicy / Bu-
deli Bůh chřiti / a budemeli žiwi / y věin-
me toto nebo onono. Skut. 18/21. I. Kor.
4/19. Žid. 6/3.

16. Nynj pak chľubíte se w pýšě wáše.
Každá takowá chľauba zla gest. I. Kor. 5/6.

17. A protož ědo vmj dobře činiti / a ne-
čini / hřich má. Luk. 12/47. Jan. 9/41.

Kapit. V.

Nuže nynj Boháci / plačte / ťwilyce
nad bídami wášími / ěterez přigda :
Luk. 6/24. 25. I. Tim. 6/9. Přisľ. 11/28.

2. Žboží wáše shnilo / a raucho wáše
zmořowatělo : Mat. 6/19.

3. Žiato wässe a stjbro zerzawelo / a rez gegich bude na swēdectwj proti wám / a z žiret tēla wässe gačo oheň: Shromážz diliste poklad k poslednjm dnūm.

4. Ny mzda dělňkūw kterjž žali fragizny wässe / při wás zadržaná křič: a hlas wolánj žencū w ossi Pána zástupū wessel. Leuit. 19/13. Ger. 22/13.

5. Rozkoš ste prowodili na zemi / a zbūgněliste: wyřmiliste srdce wässe / gačo žto ke dni zabitj. Luk. 16/19. 25.

6. Odsaudiliste a zamordowali sprawe dliwého / (a) neodpíral wám. Mat. 5/39.

7. A protož trpěliwj buďte bratřj / až do přichodu Páně. Ny oráč očekáwá dražého vžitku zemského / trpěliwě naň očekáwage / ažby přigal podzymnj y garnj dešti. Luk. 21/19. Žid. 10/36. Deut. 11/13.

8. Buďtež y wy trpěliwj / a potvrzūgte srdcý wassich: neboť se přibližuge přjstj Páně. Filip. 4/5. Žid. 10/24. Žgew. 1/3.

9. Nlewzdycheytež gedni proti druhým / bratřj / aby ste nebyli odsauzeni: ay Saudce gž přededwěmi sfoji.

10. K přjkladu snášeni protiwenstwj a dlawočekánj / bratřj mogi / wezměte Proroky / kterjž mluwjiwali (we) gměnu Páně. Mat. 5/12. Žid. 11/36. 37. 38.

11. Ny blahoslawime ty trpěliwé. Wy trpěliwosti Jobowě slýchaliste / a dočonánj Páně widěli ste: nebo welmi gest miłosrdný Pán / a litořtiwý. c. 1/12. Mat. 5/10. 11. Job. 1/21. 22. Žai. 49/10.

12. Předewšsemi pač wěcmi / bratřj mogi / nepřisabeyte / ani řkrze nebe / ani řkrze zemi / ani řteraufoli ginau přjsabau: ale buď (teč) wässe / Gistě / gistě: Nifoli / niřoz

nikoli: abyšste nevpadli w odsauzenj.
Mat. 5/34. seqq. 2. Kor. 1/17. Exod. 20/7.

13. Gestli kdo z wás zformauceny: mo-
dliž se: patli gest kdo myšli dobre: pro-
zpewüg (Pánu.) Efez. 5/19. Kol. 3/16.

14. Stúněli kdo z wás: zawolejšte
šich šboru/ ať se modli za něg/ májšce geg
olegem we gměnu Páně/ Mat. 6/13.

15. A modlitba wjry vzdrowj neduž-
wěho/ a pozdwihneť ho Pán: a gestliže
gest co probřesil/ budeť gemu odpustě-
no. Žalm. 30/3. Izai. 30/19.

16. Wyznáwejtež se pat gedni druhým
z hřichůw (wasič/) a modlte se gedni
za druhé/ abyšste vzdroweni byli. Mno-
hoť (zagistě) může modlitba sprawedli-
wěho opravdowať. Mat. 3/6. Žalm.
145/18. c. 50/15.

17. Eliáš člověk byl týmž bjdám gaťo
y my poddaný/ a modlitbau modliť se/
aby ne pršelo: y nepršel dešť na zemi za
tri léta/ a za šest měsíců. 3. Kral. 17/1.
c. 18/42. 45. Luč. 4/25. Skut. 14/17.

18. A zase modliť se: y wydaťo nebe dešť/
a země zplodíťa owoce své. 3. Kral. 18/
41. seqq.

19. Bratři/ gestližeby kdo z wás pobla-
dil od prawdy/ a někdoby geg zase obrá-
til/ Mat. 18/15. Gal. 6/1 I. Thes. 5/14.

20. Wězyž/ že ten kdožby odwrátil hř-
šijka od bludné cesty geho/ wyswobodí
duši (geho) od smrti/ a přitryge množ-
stwj hřichůw. Žalm. 51/15. I. Petr. 4/8.

Přislow. 10/12.